

Vergaderjaar 2022–2023

36 275

Regels aangaande een tijdelijke uitwisseling van persoonsgegevens ter identificering van de ouders die gedupeerd zijn als gevolg van problemen bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag en geconfronteerd zijn met uithuisplaatsing van kinderen (Tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT)

Nr. 21

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 september 2023

Met deze brief informeer ik uw Kamer, mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane, over de voortgang van de uitvoering van de tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT die op 1 juli 2023 in werking is getreden. De tijdelijke wet zorgt ervoor dat ik gedupeerde ouders die te maken hebben (gehad) met een gedwongen uithuisplaatsing¹ kan identificeren en zo gericht kan informeren over de beschikbare hulp.

Deze week is aan de eerste groep ouders een brief gestuurd met informatie over deze extra ondersteuning. De keuze of ouders ingaan op dat ondersteuningsaanbod ligt bij hen. De regie ligt namelijk bij de gedupeerden zelf; een belangrijk uitgangspunt binnen de gehele hersteloperatie. Dat brengt ook mee dat ouders in de brief worden gewezen op de mogelijkheid om hun gegevens en die van hun kinderen te laten verwijderen van de lijsten met persoonsgegevens van gedupeerden die te maken hebben gehad met uithuisplaatsing, zoals ik aan uw Kamer heb toegezegd. Het Ondersteuningsteam heeft een speciaal belteam ingericht en staat klaar voor ouders die zich willen aanmelden of vragen hebben.

Speciaal voor gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire die ook met een uithuisplaatsing te maken hebben (gehad) is in 2022 het Ondersteuningsteam Uithuisplaatsingen opgericht.² Het Ondersteuningsteam draagt bij aan erkenning, versterken van de regie op het eigen leven en passende hulp. De procesbegeleiders van het Ondersteuningsteam kunnen helpen bij het contactherstel tussen ouder en kind en de

¹ Hiermee wordt bedoeld een machtiging tot uithuisplaatsing, het beëindigen van het ouderlijk gezag over een minderjarige of een machtiging om de jeugdige in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven.

² www.hetondersteuningsteam.nl.

ouder ondersteunen in gesprekken met instanties. Samen met de ouder maakt het Ondersteuningsteam een plan en regelt het praktische hulp, afgestemd op wat de ouder nodig heeft. Daarnaast kunnen gedupeerde ouders kosteloze rechtsbijstand aanvragen voor procedures over een uithuisplaatsing of gezagsbeëindiging.

Voorlopige resultaten gegevenskoppeling

De Dienst Toeslagen heeft op grond van de tijdelijke wet de persoonsgegevens van erkende gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire en de betrokken kinderen gedeeld met mijn ministerie. De Raad voor de Kinderbescherming en de rechtspraak hebben de persoonsgegevens van kinderen waarvoor een verzoek tot uithuisplaatsing is gedaan gedeeld met mijn ministerie. Er zijn gegevens aangeleverd vanaf 2005. Begin september zijn deze persoonsgegevens in een beveiligde dataroom aan elkaar gekoppeld.

Uit die koppeling zijn 1.819 kinderen van 1.168 gedupeerde ouders³ naar voren gekomen waarvan zeker is dat voor hen een machtiging tot uithuisplaatsing is afgegeven. Aan deze ouders is deze week een brief gestuurd met informatie over de beschikbare extra ondersteuning.⁴

Vervolg

De rechtspraak registreert alle uithuisplaatsingen. De gerechten doen dit echter niet allemaal op dezelfde manier. Ook worden alleen aanvragen tot een uithuisplaatsing centraal geregistreerd, maar niet de uitspraak van de rechter. In sommige gevallen is daarom dossieronderzoek nodig om zeker te weten of de rechter een verzoek tot uithuisplaatsing heeft toegekend.⁵ Uit de koppeling zijn 1.754 kinderen naar voren gekomen waarbij dergelijk dossieronderzoek nodig is. Als het dossieronderzoek is afgerond, worden ook de bij deze kinderen betrokken ouders persoonlijk geïnformeerd over de beschikbare extra ondersteuning. Dit gebeurt naar verwachting in november 2023.

Inzicht

Uit de koppeling zijn 1.819 kinderen naar voren gekomen waarvan zeker is dat er een machtiging tot uithuisplaatsing is afgegeven en 1.754 kinderen waarbij mogelijk een machtiging tot uithuisplaatsing is afgegeven. Hoewel ik daarmee meer inzicht heb gekregen in de omvang van de groep kinderen van gedupeerden die te maken hebben (gehad) met een gedwongen uithuisplaatsing, is dit nog geen compleet beeld. Het aantal uithuisgeplaatste kinderen zal vermoedelijk lager zijn dan 3.573 (1.819 plus 1.754) omdat voor een aantal van hen een verzoek tot uithuisplaatsing is ingediend dat niet zal zijn toegewezen. Het bovengenoemde dossieronderzoek zal dat moeten uitwijzen. Ik informeer uw Kamer in november over het totaal aantal kinderen van gedupeerden waarvan op basis van de tijdelijke wet duidelijk is geworden dat zij te maken hebben gehad met uithuisplaatsing.

Ik verwacht dat dit aantal kinderen hoger is dan het aantal kinderen waar het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) over rapporteerde, te weten

³ Dit betreft alleen de gedupeerde ouders die als zodanig zijn erkend door de Dienst Toeslagen. In de meeste gevallen is dit slechts één van de twee ouders.

⁴ Van een klein aantal ouders is in de Basisregistratie Personen geen adres of een buitenlands adres bekend. Deze laatste groep krijgt op een later moment een aangepaste brief over de beschikbare extra ondersteuning.

⁵ Kamerstuk 36 275, nr. 3 (MvT).

2.090.⁶ Dit komt omdat de koppeling op een langere periode ziet dan de analyses van het CBS. Het CBS heeft om praktische redenen zijn analyses gebaseerd op cijfers vanaf 2015. De kinderopvangtoeslagaffaire gaat echter terug tot 2005. Om een zo goed en compleet mogelijk beeld te krijgen van de groep gedupeerde ouders die tevens te maken hebben (gehad) met een gedwongen uithuisplaatsing en hun uithuisgeplaatste kinderen, zijn bij de uitvoering van deze wet daarom cijfers vanaf 2005 gebruikt.⁷

Tot slot

Met de verzending van de brief aan ouders is een belangrijke stap gezet om de beschikbare hulp actief onder de aandacht te brengen van degenen die daar recht op hebben. Ik hoop dat alle ouders die hier behoefte aan hebben hun weg naar de beschikbare hulp en het Ondersteuningsteam weten te vinden.

Ik informeer uw Kamer in november 2023 via de volgende voortgangsbrief UHP KOT over de resultaten van het dossieronderzoek en de verdere uitvoering van de wet.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind

⁶ Kamerstukken 31 066 en 31 839, nr. 1137.

⁷ Kamerstuk 36 275, nr. 3 (MvT).